

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/OCIASI PO CENIKU/POŠTNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVJEJO/POŠTINA PLACANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

NACIONALISTI!

1. junija razvitje prapora naše vrle delavske Orjune v Trbovljah. - Polovična vožnja. Natančen spored v prihodnji številki.

Čudne teorije.

»Napram vsem iskreno nacionalnim strankam in grupam bo vodila »Orjuna« politiko resne in nepristranske kritike, a tudi ostro borbo proti vsem nezdravim pojavom in tendencam v teh strankah. Proti vsem nenarodnim, separatističnim in defetističnim strankam pa, kakor tudi proti izdajniškim elementom bo »Orjuna« z vsemi razpoložljivimi močmi in s prikladno taktiko branila čast, dostojanstvo in interese naroda in države ter s krvjo zaslužene plodove osvobodjenja in ujedinjenja.«

V svoji zadnji številki smo priobčili pod gornjim naslovom članek, ki nam je bil doposljan iz Maribora v odgovor na dopis, ki je izšel v političnem listu Tabor. Z dopisom Tabora se na tem mestu ne bom pečal, ker je že mariborski dopisnik popolnoma pravilno zavrnil njegovo stališče, da bi bila Orjuna nepolitična in samo kulturna organizacija.

Potrebno pa je, da na podlagi dosedanjih načelnih sklepov podam k našemu članku par opomb, odnosno korektur, ker je vsled svojega ostrega tona izzval odpor tudi pri nekaterih dobrih članih. Predvsem ugotavljam, da je v našem uredništvu vladal zmerom velik liberalizem, kar se je tikalo priobčenja člankov, ki so obravnavali naš taktičen nastop. Mnenja smo namreč, da v ne jednem slučaju izmenjava mnenj ne more škodovati našemu programu, ki je predvsem po Splitskem kongresu tako jasno opredeljen, da ga more razumeti vsak, ki ga hoče.

Ker pa vzbuja, sode po došlih vprašanjih in ugovorih, predmetni članek mnenje, da je to oficijelna izjava političnega vodstva naše organizacije, smatram potrebno ugotoviti, da je članek izraz osebnega mnenja našega dopisnika, pri katerem sicer ne moremo imeti najmanjšega dvoma o njegovem najidealnejšem hotenju. Vendar je pa šel v gotovem oziru predaleč in v tej smeri naj dodam njegovim izvajanjem par pripomb. Dasi tudi predmetne vrste ne podajajo kakega oficijelnega sklepa organizacije, mislim da vendar odgovorjajo v celoti i našemu programu i trenutnim potrebam pokreta, katerega taktiko moramo vedno uravnjavati tako, da ie podana čim večja možnost skorajšnje dosege našega končnega cilja.

Da je naša organizacija kot celota samostojna, nezavisna in nadstrankarska, to je kongres povdaril čisto jasno. Ima tudi jasno odrejen svoj politični cilj in temu cilju se mora podrediti tako celota kot posameznik. O načinu uveljavljanja tega našega cilja se je že mnogo govorilo in tudi pisalo zlasti v predkongresni dobi. Kongres sam je tudi na podlagi teh raznih mnenj postavil temelje naši taktiki. V smislu istih stremil Orjuna predvsem za tem, da spravi v našo življenje čim več novih, odločnih in sposobnih moči, katerih naloga bo rešiti državo vseh slabih partizanskih in plemenskih režimov, nedelavnosti, korupcije in plemenskih sporov, slabe administracije, defetizma in apatije. V kolikor bi organizacija pri izpolnjevanju tega stremilja pršla v direktni dotik s poglednimi političnimi skupinami, ji pa kongres v uvodoma citirani resoluciji tudi popolnoma jasno predpisuje njeno ravnanje. Ravno v interpretaciji te resolucije pa leži po mojem mnenju napačno naziranje našega mariborskega dopisnika. Dočim koncedira organizaciji kot celoti polno pravo, da v danem slučaju podpre eno ali drugo politično stranko, odreka posamezniku pravico uveljavljati se v obstoječih političnih strankah, tudi v onih, ki jim mi sami priznavamo, da slone na programih državnega in narodnega jedinstva. To stališče se mi zdi nepravilno tako z ozirom na taktiko, kakor tudi na trenutni skoro nevzdržni položaj v našem političnem življenju. Ne glede na dejstvo, da je danes pretežna večina našega članstva politično opredeljena ter se kot element dela in vstvarjanja po svojih močeh in možnostih tudi uveljavlja v političnih strankah in bi diktirana abstinenca nedvomno del istega odvrnila tudi od naših vrst, je gotovo, da s takim postopanjem ne bomo v doglednem času zboljšali naših političnih razmer. Dasi se tudi jaz ne udajam iluzijam, da bi brez energičnih remediir bilo mogoče potom ene izmed obstoječih strank doseči celotno uveljavljenje nacionalnega programa, sem pa vendar mnenja, da pomeni vsako, četudi trenutno okrepljenje nacionalnih skupin na škodo defetističnih in separatističnih grup plus tudi za nas. Mi vendar ne stremimo za absolutnim uveljavljenjem naše hegemonije. Ničče ne bo srečnejši od nas, če bo mogoče urediti našo državo notranje brez radikalnih sredstev. V tem slučaju nam bodo ostale namreč naše akcije neoslabljene za našo veliko nalogo — za osvobodjenje zaslužjenih bratov. Če pa bi mi danes odvračali naše članstvo od aktivnega sodelovanja pri reševanju političnih vprašanj, pomenilo bi to samo velikansko okrepitev vseh razdornih elementov in kot posledica tega stanje, iz katerega bi bil samo en izhod — nasilno uveljavljenje nacionalistične jugoslovanske ideologije.

Na noben način sedaj ne more škodovati sodelovanje naših članov v posameznih nacionalnih strankah, dokler bo v skladu z našim programom. Ker tvorijo stranke danes še edini odločujoči faktor pri reševanju vseh javnih vprašanj, lahko delo idealnih in nacionalistično orijentiranih ljudi odvrne od naroda in države še marsikatero nesrečo, ki bi se pozneje ne dala mogoče popraviti z nobenim naporom. Imam tu v mislih predvsem zunanje-politične akte, ki s svojo registracijo pri mednarodnih državah postanejo vprašanje vseh, ne samo dveh držav.

Če odklanja organizacija, da bi se člani njenega vodstva izpostavljali kot voditelji posameznih političnih skupin, ne stori to vsled tega, ker smatra tako sodelovanje nasprotnim organizacijskemu programu, ampak nedvomno vsled tega, ker bi to odbijalo člane, pristaše drugih strankinih programov in ustvarjalo v javnosti upravičene domneve, da je Orjuna podrejena eni sami politični stranki. Delo posameznika pa ne vsebuje niti te nevarnosti, niti ne more vsled gori navedenih dejstev škodovati širjenju in uveljavljanju pokreta.

Ne da bi nadalje razglabljal to vprašanje, zaključujem svoje misli s konstatacijo, da se je pisatelj zadnjega članka popolnoma gotovo spozabil predaleč, ko imenuje dvoživko in človeka brez morale onega, ki se poleg naše organizacije uveljavlja še v kaki politični stranki.

Vedno moramo imeti pred očmi naš končni cilj, močno, enotno nacionalno Jugoslavijo in v dosego tega cilja se moramo poslužiti vseh sredstev, ki so nam na razpolago. V tem smislu se naj tudi presoja sodelovanje poedinih naših članov v političnih strankah. **France Šlajpah.**

Naši shodi.

V velikem delu naše javnosti vlada še danes napram našemu pokretu navzlic jasniemu programu in v kongresnih resolucijah točno izraženih smernicah popolna indiferentnost in nerazumevanje. V kolikor je pri naši inteligenci pripisovati to skrajni indolenci, ki jo kaže redno napram vsem dnevnim vprašanjem, je pri prirostemu delavskemu in kmetskemu ljudstvu to posledica sistematične gonje defetističnih in protinarodnih strank, ki zro v nas povsem upravičeno najnevarnejše nasprotnike njihovega razdiralnega dela.

Oblastni odbor si je vsled tega osvojil povsem pravilno taktiko prirejanja javnih ljudskih shodov, na katerem je dana prilika vsem dvomljivcem, kakor tudi nasprotnikom, da uveljavijo svoje mnenje. Naše delo je tako nesebično, da nimamo povoda prikrivati svojih kart. Mi ne poznamo tajnih taktičnih potez, mi ne iščemo volilnih kroglic, niti ne izsiljujemo simpatizerjev. Povsod pa povemo jasno in odločno, kdo smo in kaj hočemo. Ne prikrivamo napak, kjer jih sami spoznamo in brez stranpoti kažemo ravno pot do našega končnega cilja — močne in edinstvene države!

Vsi naši dosednji javni shodi so se izvršili v tem smislu in povsod se izšel trezen razum našega naroda zmagovit iz boja z demagogijo in hujskanjem temnih elementov. Javnemu shodu v Brežicah, ki je dosegel pri svojih mnogobrojnih slušalcih poln uspeh, je sledil izredno dobro obiskan shod v Trbovljah, kjer je komunistična internacionala doživela svoj prvi občutni poraz v rudniških revirjih, daji je poslala iz Ljubljane enega največjih demagogov, eksponenta boljševiških svetovetov Sedeja.

Enako komunistom v Trbovljah so zaman poskušali klerikalci razbiti naš shod v Škofji Loki. Organizatorji zahrbtnega napada na naše člane so napeli vse sile, da bi nam onemogočili odkrito besedo, a ves njihov pogum je upadel vsled navzočnosti majhnega oddelka akcijskih čet. In tako je množica, namenjena nas razganjati, mirno poslušala in če tudi si ne domišljamo, da so vsi odšli s shoda kot naši somišljeniki, je gotovo, da je pretežni del šele sedaj prvič slišal, kaj smo pravzaprav in na podlagi tega tudi do dobra spremenil svoje mnenje o nas.

Vzpodbujene po teh prvih neoporečnih uspehih so začele organizacije redom priglašati javne shode. Tako sta se zadnje nedeljo vršila zopet dva javna shoda, in sicer eden zopet v delavskem revirju, v Zagorju, drugi pa med kmečkim ljudstvom v Mirni na Dolenjskem.

Shod Orjune v Zagorju ob Savi.

V nedeljo, dne 18. t. m. je priredila naša organizacija na Lokah javen shod, ki je nadvse pričakovanje izbornu uspel. Vsled številne udeležbe se je zborovanje moralo vršiti na prostem, kajti prostori gostilne pri Ašiču so bili pretesni, da bi sprejeli vse zborovalce. Zelo nas je razveselilo dejstvo, da so se shoda udeležili v večjem številu tudi naši nasprotniki, pripadniki vseh mogočih socialističnih strank, ki smo jih tako lahko poučili, kaj je Orjuna in kakšni so njeni cilji. V začetku je sicer izgledalo, da so prišli zborovanje razbiti, toda naša neovrgljiva izvajanja so nekatere pregoreče mlade razsajaje tako frapirala, da se je shod v polnem redu vršil in celo ob pritjevanju nasprotnikov tudi mirno zaključil.

Zborovanje je otvoril predsednik zagorske Orjune brat Prosenec, ki je oddal takoj besedo delegatu oblastnega odbora br. Kranjcu. Govornik je razložil navzočim žalosten notranje politični položaj v državi, ki so

ga v svoji zaslepljeni strasti ustvarile današnje stranke. Ravno to dejstvo nas je dovedlo do prepričanja, da nas obstoječe stranke ne morejo nikakor dovesti do sreče in blagostanja v novi državi, ker so vsem strankam brez izjeme bližje strankarske koristi, kakor pa vseobče državno dobro. To prepričanje pa je tudi povod, da smo začeli organizirati mogočno nadstrankarsko, nacionalistično organizacijo Orjuna, ki naj pod svoje okrilje zbere vse tiste dobromisleče državljane, ki jim je dobrobit in sreča nove države resno v mislih in na srcu. In naše delo gre krepko naprej. Zaman so vse klevete, zaman vsi naporii naših nasprotnikov, naše delo gre čvrsto naprej in ni daleč tisti čas, ko bo v naših vrstah organiziran poslednji dobromisleč Jugoslovan. Tedaj pa bomo udarili s krepko roko in odločno pomeli z ničvredneži in zločinci, ki nam danes uničujejo našo tako bogato državo. Tedaj bo zavladala sreča in prišlo bo blagostanje v našo državo, ki ima dovolj dobrega kruha za vsakogar, kdor pošteno dela, kdor pa ne dela, naj tudi ne je, to je naše geslo.

Zaman so poskušali nekateri preglašni izzivaci motiti govornika. Vsak medklic je dobil takoj svoj odgovor, ki ga ima brat Kranjec kaj hitro na jeziku.

Kot drugi govornik je nastopil oblastni odbornik brat Miha Brilej, ki je v dolgem, vsakomur razumljivem govoru razlagal naše delo z ozirom na delavski stan. Ni bil to buržuji, ki je tako prepričevalno izvajal naše poštene namene. Preprost delavec, z žuljavimi rokami, ki mu služijo v najtežjem obratu dnevnih kruh, je odkrito govoril svojim sotrpinom. Poznan daleč naokrog po svoji poštenosti, požrtvovalnosti in neustrašenosti je pobijal v dolgem govoru vse očitke in klevete, ki se dnevno sipljejo na našo organizacijo. Žel je za svoja izvajanja vseobče odobravanje in pritrdjevanje in zaman se je trudila dvojica, trojica zapeljanih žrtev, da bi uničila učinek njegovih čistih besed.

Besedo je dobil nato tudi socialdemokratski zastopnik, ki je v svojem zelo zmernem in stvarnem govoru, na veliko začudenje vseh navzočih pripoznal čisto in pošteno delo Orjune in tudi izjavil, da nacionalnost ni samo fraza, ampak da mora biti vsakdo ponosen na svoj materni jezik. Pozneje pa je seveda ubral svojo pot, toda to zborovanja ni motilo.

Sledila je še daljša debata in je končno predsednik zaključil ta pomemben shod, ki je marsikomu odprl oči. Brat Kranjec je nato še opozoril navzoče nasprotnike, naj o shodu nikar tako lažljivo ne poročajo kakor o zadnjem v Trbovljah v »Glasur Svobode«, obenem pa jih je še prijazno povabil na razvitje prapora, dne 1. junija v Trbovlje.

To je bil shod kakoršnih nam treba še mnogo, da otresemo z naše organizacije blato, ki so ga na njo nametali naši nasprotniki, hoteč jo s klevetami uničiti. Toda blato pada nazaj, ljudem se odpirajo oči in naša organizacija se razvija čvrsteje kakor kedaj poprej.

Shod na Mirni.

Med vsemi organizacijami na Dolenjskem kaže skoro največjo agilnost mlada, šele letos osamosvojena mesina Orjuna na Mirni. Majhen, a odločen krog nacionalnih delavcev se ni zadovoljeval z doseženimi uspehi in je vsled tega bil med prvimi, ki je sklical na deželi javen shod Orjune, da pove, kaj hoče in da pokaže tudi prebivalstvu na deželi, da nacionalistično gibanje ni samo šport za inteligenco, ampak življensko vprašanje celega naroda in torej tudi našega kmetovalca.

Na poziv potom lepakov se je zbralo po maši na vrtu gostilne Bulc preko 70 ljudi. Če upoštevamo mladenost našega naroda do javnih shodov sploh, moramo to imenovati lepo udeležbo in to tem bolj, ker je izvzemši navzočih članov večina ta dan sploh prvič slišala besedo Orjuna.

Po otvorjenih pozdravnih besedah predsednika mestne Orjune br. Bulca, ki je poudarjal, da shod nima nobenega političnega namena, ampak da bo v očigled raznim govoricam, ki krožijo o naši organizaciji, podal samo sliko našega dosedanjega dela, našega programa in naših načrtov za bodoče, je povzel besedo tajnik oblastnega odbora br. Šlajpah.

Uvodoma je poudarjal, da se naš shod bistveno razlikuje od vseh drugih shodov, predvsem pa volilnih, katere večina pač najbolje pozna. Mi ne prinašamo nobenih obljub, mi tudi nismo prišli, da bi s sladkimi besedami zvalili koga v naše društvo. Prišli smo zato, da tudi v Mirni enkrat vidijo vsi, kakšni so oni »Orjunci«, o katerih se piše in govori vse mogoče, samo resnica ne. Pri obrazložitvi imena je govornik polkal zborovalcem v spomin splošno navdušenje, s katerim smo pred 6 leti vsi brez izjeme strank pozdravili ustanovitev naše lastne države Jugoslavije. Mesto, da bi to navdušenje rodilo trdnješe zveze in še večje prijateljstvo, pa vladajo med nami od dne do dne večja nasprotstva. Spominjal je nadalje dobrovoljskega pokreta in na podlagi primerov dokazal, da to ni bilo izdajstvo, kot se še danes smatra včasih med narodom, ampak najsvetejše, kar more nositi človek v svojem srcu. Kakor ne bo pustil kmet trgati nepoznanemu tujcu kos za kosom svojega posestva, tako tudi ti ljudje niso mogli dopustiti, da bi nam Nemeck trgal kos za kosom naše narodne domačije. Dobrovoljsko gibanje in z njim vred vse ono »izdajalsko« delo v Avstriji je edino izraz v nas vseh globoko ukoreninjene ljubezni do rodne grude.

V nadaljnih besedah je orisal vzroke, ki so dovedli do tega, da so se razmere po krivdi slabih političnih voditeljev tako poslabšale, da danes ni skoro nihče več zadovoljen v naši državi. Podal je glavne napake, ki nas razdvajajo in ustvarjajo nezadovoljstvo.

Oni pa, ki so vseh teh napak krivi, širijo med narodom namenoma vero, da so temu krivi Srbi. Ker pa s sejanjem sovraštva nikdar ne bomo položaja izboljšali, je edino pravilno stališče Orjune, ki hoče z ukoreninjenjem bratske ljubezni med

KAKOR ROŽA MED TRNJEM

se lahko smatra
MILO 'GAZELA'
ki po svoji nedesegljivi kakovosti prekasa vse druge proizvode.

Belj, čisti in varuje trpežnost perila!

VOZNI RED

Najnoviji, najpopolniji in najcenejši! -- Izide v par dneh. --
Založba Uprave 'Orjuna'. Železniške, poštne in parobrodne proge.

Srbi, Hrvati in Slovenci ustvariti v naši državi boljše razmere. Ni nujen, ampak zloben, kdor podtika nam namen, da hočemo odpraviti slovensko govornico in nadomestiti v šolah dosedanjo pisavo s cirilico. Mi vsi vemo, da smo bili pred stoletji eno in da je bilo treba mnogo časa in velikih vplivov, da so nas močni nasprotniki razdružili in nas same pripravili do tega, da se smatramo za popolnoma različne narode. Naš priprosti človek se pa še danes popolnoma lahko razume i s Srbom i s Hrvatom, le nekateri gospodje iščejo še vedno dlake v jajcu. Kako se bo naš jezik spreminjal v bodoče, to nas danes ne zanima, ker imamo važnejših skrbi. Če pa mi pravimo, da smo Jugoslovani, pa s tem še ne bomo menjali slovensko govornico, kot mislijo nekateri. Tudi v Švici n. pr. žive Francozi, Nemci in Italijani, a vsak izmed teh je v prvi vrsti Švicar, potem šele pride narodnost. Pri nas pa hočejo, da bomo Kranjci, Štajerci, Slovenci, a za državo se nihče ne zmeni. To moramo popraviti in z vsem trudom moramo tudi doseči, da bo tudi pri nas vsak človek s ponosom trdil, da je Jugoslovian. Zavedati se moramo, da imamo vsi enake pravice v državi, vedeti pa moramo, da imamo tudi vsi enake dolžnosti. Navajal je dalje govornik par značilnih hujškasških primerov, češ, da imajo

Srbi vse in podal samo približno sliko obupnega stanja, v katerem se nahaja južni del naše države. Vse to gotovo ni dokaz, da Srbi na naše stroške dobro živijo.

Slabih razmer pri nas so krivi zapeljivci naroda, ki hujškajo rod na rod, da bi v kalni vodi ribarili. Podajal je nadalje zahteve Orjuna v verskem, kulturnem in gospodarskem pogledu in dokazoval, da z dobro voljo in sodelovanjem vseh razmer v državi lahko kmalu izboljšamo. Predvsem pa je treba onemogočiti sedanje izkoriščevalce ljudske zaupljivosti in glavne škodljivce države. To bomo poskušali z lepa, v skrajnem slučaju pa bo nastopila naša vojska, naše akcije, ki jih nimamo zato, da bi se pretepele s fanti, ampak zato, da v sili nadaljujemo delo, ki so ga začeli oni tisoči, ki so padli kot izgleda zaman za našo svobodo in ujedinjenje.

Govor br. Štajpaha, izveden v poljudnem slogu, je izzval pri vseh navzočih pritrjevanje in marsikateri je odhajal s povsem drugačnimi mislimi v glavi, kot je pa prišel.

Želja vseh je bila, da se čim prej vrši zopet shod, oziroma prijateljski razgovor, kot je govornik dobro označil take sestanke, na katerih si samo menjamo misli, ne pa natresamo peska v oči drug drugemu.

Brzojavka g. Petrinovića kralju.

Gospod Petrinović, eden naših največjih gospodarskih ženičev, ki je s svojim delom med emigranti v Južni Ameriki, za časa svetovne vojne doprinesel velik delež k ustanovitvi Jugoslavije, je pred kratkim poslal Nj. Vel. kralju sledečo brzojavko:

Veličanstvo!

Velika in krvava borba je bila potrebna, da smo se osvobodili avstrijskega suženjstva in tiranstva. Sedaj, ko smo dosegli z ogromnimi žrtvami svoje osvobodjenje in ujedinjenje, nas hoče naša sedanja vlada, ki s terorjem v domovini preprečuje konsolidacijo naših notranjih razmer, napovedujoč črne, krvave dni v bodočnosti med enokrvnimi brati Srbi, Hrvati in Slovenci, izročiti tudi gospodarsko v roke Italije, ko sprejema sramotne pogoje radi posojila, ki se ima, kakor kaže, skoro skleniti.

Imam zveze s skupino angleških finančnikov, ki so pripravljene odobriti Jugoslaviji — predstavljeni po vladi, ki bi uživala zaupanje večine naroda — posojilo, večje kot je Italijansko, z nižjo obrestno mero, pod običajnimi garancijami, ki bi ne pomenile za nas niti materialnega niti političnega robstva.

Italija je za nas mnogo nevarnejša kot bivša Avstrija, dočim daje Anglija, ki je danes največja in najboljša država na svetu, vsa jamstva za mir, svobodo in sigurnost.

Zato se obračam na Vaše Veličanstvo kot na moža, ki je vedno pokazal, da ljubi svoj narod, s topljo prošnjo, da ukrene vse, da se izognemo tej sramoti in da izroči vladu v roke pravih in resničnih domoljubov, ki bodo znali izmiriti plemenske spore in ustvariti Veliko in napredno Jugoslavijo.

Vzrok, da se obračam na Vaše Veličanstvo, je v tem, ker se naši sedanji vladodržci ne ozirajo nikdar na besede, ki jih jim govore pravi patrioti, ki so vedno pripravljene žrtvovati vse za dobrobit svoje domovine.

London.

Franjo Petrinović.

Mi se z gorenjo izjavo priznaneva in resničnega patriota g. Petrinovića popolnoma strinjamo! In še več! Nam niso famozna pogajanja

glede posojila v Italiji samo sramota, nego vnebovpljiv zločin, ki ga hoče izvršiti za dobro provizijo proti volji vseh poštenih Jugoslovenov nad jugoslovenskim narodom, gotova klika porodice, ki ji je država samo objekt izkoriščanja in torišče korupcije.

Kakor so nam vsi pakti in pogodbe, ki izročajo naš neodrešeni narod tujcem, v neomejeno izkoriščanje in eksploatacijo samo krpa papirja podprta za enkrat po sili nasprotnikovih bajonetov in topov, ki pa jih bomo uničili takoj, ko bodo naše vrste dovolj močne; tako so nam tudi vsa ta pogajanja in morda celo jim sledeče pogodbe samo prerekanje in barantanje mesečarjev, ki pa jim bo kupec napravil pošten križ čez račun!

Ako še nisimo zaenkrat dovolj močni, da pokažemo caporetskim herojem, kje so naše resnične meje, smo pa že toliko močni, da bomo ustvarili na teh mejah, ki jih imamo za sedaj, neprodno fronto, proti invaziji laškega kapitala, ki se mu hoče razmaha in ekspanzije preko naših trupel na Vzhod. In Benito Mussolini bo lahko še čakal nekaj časa, da bo mogel reči v prihodnjem zasedanju, italijanske kolonijalne konference, da je z zlatom obloženi fašistovski osel preskočil falange jugoslovenskih nacionalistov. —ej.

Cenj. občinstvu vljudno sporočam,
 da sem otvoril s 15. majem

podružnico

na Marijinem trgu št. 2

(nasproti frančiškanske cerkve)

kjer bom imel vedno v zalogi iste izdelke, kakor v svoji pekarni na Gosposvetski cesti št. 7.

Priporočam se za obilen obisk ter zagotavljam v naprej točno in solidno postrežbo.

VILJEM BIZJAK

parna pekarna

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 7.

Kakor smo poročali že v zadnji številki, je prošli teden posetil Split in Dubrovnik veliki čelnik četniški vojvoda Ilija Trifunović-Birčanin v družbi z nenadkriljivim junakom vojvodo Pečanem. Sprejeta sta bila z oduševljenjem, kot ga je zmogla samo temperamentna Dalmacija in kot ga zaslužijo ljudje, ki so za svobodo svoje domovine izpostavljali nešteto krat svoje življenje. Sprejem, ki ga je priredil predvsem Split vrhovnemu poveljniku naših akcijskih čet, je bil veličastna manifestacija jugoslovenske zavednosti dalmatinske prestolice.

Povodom bivanja velikega čelnika, ki je prišel, da razpravlja z direktorijem o reorganizaciji naših akcijskih in o ukrepah, ki jih je treba podvzeti proti ponavljajočim se napadom napram naši organizaciji; je priredila Splitska organizacija javen shod, ki je predzadnji nedeljo združilo toliko ljudstva, kot ga še ni doživel starodavni Split.

Po pozdravnem nagovoru predsednika mestne organizacije je pozvel besedo

br. vojvoda Ilija Trifunović-Birčanin.

Prošlih dana bio sam počašćen time, što sam bio izabran Velikim Čelnikom akcijskih četa Orjuna. Ja naglašavam, da nisam mogao imati veću sreću nego da budem na čelu borbenih organizacija jugoslovenskih nacionalista. Primajući na se sve dužnosti koje su skopčane s tom časti, bio sam svestan da ću zajednički raditi sa svim najboljim Jugoslovenima, sa svima najboljim sinovima naše zemlje. Orjuna je pokret iznad i izvan svih partija, ona ima samo jedan trajni beskompromisni cilj: dobro otadžbine, njenu snagu i veličinu. Njene akcije čete imaju jedan veliki cilj da se bore protiv svih njenih neprijatelja, vanjskih i unutrašnjih. (Aplauzi). Zadovoljan sam naročito time, što vam, braćo i gospodo, mogu svečano izjaviti da se nisam prevario u ispravnosti naših ciljeva, u snazi naše organizacije i u dobrom kvalitetu sa kojim ona raspolaže. Sa priznanjem zahvaljujem jugoslovenskim nacionalistima na njihovoj istrajnosti i na njihovom držanju.

Da bi se započeti rad razvio sigurno i primakao svom cilju. Akcije moraju biti vojnički organizovane, zadahnute najnesebičnijim rodoljubljem, da padaju za dobro otadžbine bez da očekuju priznanja. Jer svi najveći radenici bili su skromni, bez nagrade; jer radenik nije onaj koji traži nagradu. Nesebično se moramo žrtvovati ideji kojoj služimo!

Jaka i ljubavljiva jednako vezana za svaku čest ove zemlje, jednako ljubeci celokupnu svoju Naciju. — Orjuna će ostvariti ideal integralnog jugoslovenstva. Orjuna će svakim danom osvajati teren u otadžbini, i verujem da nije daleko dan kad će da pobeđi Jugoslavija.

Silna se krv prolila da se stvori ova država. Treba poštivati i stvarati nacionalni kult našim mrtvima koji su pali na svim frontovima, boreći se za Jugoslaviju; dužni smo dobro shvatiti veličinu njihove žrtve; i ne smemo dozvoliti da sitne duše pomute našu radost i da dođe u pitanje ova krvavu, mnogobrojnu žrtvama stečenu tekovinu.

Naša otadžbina najlepša je na svetu, i sme da se time ponosi, kad bi duh bio viši. Ona je trn u oku našim neprijateljima, i svi bi kao gladni vuci nasrnuli na nas. Ja nisam političar, ja sam samo Jugosloven i borac; ali apel činim na sve nacionaliste, da stalno gledaju u ovu opasnost i da uvek rade na pripremanju za odbranu, verujući u pobeđu.

Veliki čelnik v Dalmaciji.

Braćo! Naša organizacija nailazi na prepreke svakoga dana, protivnici njene misli traže načina da joj naškode. Čulo se, da se za Orjuna svašta govori. Ali ko to govori? To govore poratni patriote, koji su — iskoristivši zamorenost našu — izmleli na svetlo dana, koji kao zverji navaljuju na Orjuna koja je najjača sigurnost države. Krčeci sebi put, Orjuna će biti smetana; ali ne sme da koleba ni pred kojom i kako jakim zaprekom. Ni jedna organizacija, ni jedna četa, ni jedan njen čovek, ne smeju da se obziru ni levo ni desno. Naš je put ravan, naš je pogled u ravnom pravcu: jer ima da se spremamo da dovršimo veliko narodno delo. (Burno odobravanje.)

Ja sam uveren da sam Vam gome Vi, Splitsani — koji ste oduvek vorio iz duše. Uveren sam da ste bili poznati jugoslovenski rodoljubi — tačno razumeli, i ja Vam za to blagodaram.

A ja Vam izjavljujem, da ću nastojati da sve svoje sile stavim u službu jugoslovenske misli — jer bez njenog ostvarenja našoj državi sigurnog opstanka nema.

Da živi Njegovo Veličanstvo Kralj! Da živi Jugoslavija! Da živi Orjuna!

Govor brata Velikega čelnika, značilen po lapidarnosti vojaškoborcu lastnega sloga, je ponovno izzval vihar oduševljenja, ki se je še podvojilo, ko je spregovoril

br. Vojvoda Kosta Pečanac.

Poštovana braćo! Pola svoga života posvetio sam svom narodu, računajući da mi se ispune čežnje od detinjstva. Moj drug Birčanin kazao je sve, i malo bi još stvarno mogao reći poste njega.

Naglašavam: jedini je naš spas — jugoslovenstvo! Videći Orjuna u radu na narodnom jedinstvu, temelju bolje budućnosti, zavoleo sam je i prišao k njej da joj pomognem koliko mogu.

Ako otadžbina traži još žrtava, žrtvovaću sve da joj pomognem.

Sva je budućnost na mladima, ništa nes me da ih pokoleba. Ne pamtim puta koliko sam stao pred najvećim zaprekama; uvek sam ravno gledao u cilj. Politika ne menja, nacionalizam ne! Ja ne poznam zapreke i idem ravno.

Ja ću, braćo, otići iz Dalmacije s utiskom radosti što sam vas video i upoznao. I pozdraviću u ime vaše, jugoslovenstva i Orjuna svu braću našu. I ne ću žaliti truda; vaš sam i radiću i danju i noću. Pozdravljajući Orjuna i ceo jugoslovenski Split, najusrdnije vam blagodarim na bratskoj ljubavi i patriotizmu.

Te kratke besede junaka, ki je sto in stokrat gledal smrti v oči, ki je ustvarjal med vojno čudeza osebnega junaštva, so med navzočimi izzvale globoko ginjenost. Ko nas nasprotniki zmerjajo z otroci, prihajajo v naše vrste v krvavi borbi za svobodo osiveli ljudje.

Vsi ti nam dajejo jamstvo, da se nismo motili, ko smo nastopili svojo trnjevo pot in pod vodstvom takih ljudi tudi ne bo nikogar, ki bi omahoval v odločilnem trenutku, ko bo domovina zahtevala od nas najtežjih žrtv.

Temu prepričanju je dal izraza tudi podpredsednik direktorija, br. Niko Bartulović, ki je izvajal sledeče:

»Uveren sam da tuimačim, gospodo i braćo, radost svih Vas, zadovoljstvo celog jugoslovenskog Splita, što danas imamo u našoj sredini ova dva slavna junaka iz naše borbe za oslobodenje, ova dva zaista prava viteza bez strahu i mane.

Orjuna je već za kongresa bila odlučila da na čelo svojih borbenih jedinica, akcijskih četa, postavi čoveka koji je svojom prošlošću i današnjošću uzor čistoće jugoslovenskog patriotizma, borbenosti, kuráže i spretnosti. To je sadanji Veliki Čelnik Akcijskih vojvoda Ilija Trifunović-Birčanin. Danas su on i vojvoda Pečanac ovde da se sa Direktorijem dogovore o radu, a naročito o radu u akcijskim četama. Nije ovo ni vreme ni mesto da se o tome govori; a niti ne trebamo mnogo govoriti, moramo raditi. Ali toliko mogu da kažem, da će naše večanje sa vojvodom Ilijom biti o borbi, o borbi do pobeđe! U zadnje vreme Orjuna se bijaše posvetila unutrašnjem radu, na konsolidovanju organizacije; ovakovim radom uspelo se da čak i u najkritičnijim časovima stranačkih borba Orjuna dokaže da je organizacija nezavisna od bilo koje stranke, jedna eminentno nacionalna organizacija koja vodi svoju akciju za dobro celokupnosti, u pravcu integralnog jugoslovenstva. Ali sam unutrašnji rad nije dovoljan, jer nije sam sebi cilj; sada Orjuna ima da pristupa javnom radu. Akcije čete pod vodstvom vojvode Ilije pristupiće tom radu, i ja sam potpuno ubeđen da će biti veliko i dostojno vojskovođe Birčanina.

Braćo! Nije mala stvar što imamo ovde uz nas ova dva slavna junaka. U današnjim sitnim prilikama oni sa svojim velikim i slavnim junackim delima izrasli su iznad današnjice, i njihova pojava diže i sokoli duhove. Mnogi od Vas ne znaju potanje o radu četnika u borbanu za oslobodenje. To je bio skup ljudi, koji su zadržali ceo svet, koji su svojim životima krčili putove za oslobodenje, daleko pre vojske, koji su najzadnji odložili oružje kad je delo bilo srušeno, koji nam još uvek čuvaju granice i koji su uvek spremni da se bore za slobodu, čast i veličinu Jugoslavije. Za ovu državu oni su se borili na život i smrt, i zaslužili su da ih istorija našeg oslobodenja istakne na svojoj najlepšoj utranici.

Sa ponosom gledamo da su među nama od četnika njihovi najbolji. Vojvoda Pečanac je onaj slavni heroj koji je 1917., došavši na jednom francuskom aeroplanu, digao ustanak u okupiranoj Srbiji, sakupio ustaše u Moravskoj dolini i s njima zauzeo gradove do Niša. Bugari i Nemci dižu s fronta tri divizije i bacaju ih protiv vojvode Pečanca. Naš junak se u toj borbi slavno istakao; nije podlegao; uzmaknuo je, da se opet javi na samom bugarskom teritoriju; njegov je sada cilj bio da napadne glavni štab bugarske vojske, i kad nije uspeo da to učini, on je ognjem uništio bugarskom neprijatelju sela gde god je dopro. On je u ovom ratu zarobio Sarkotičevog adjutanta Minicha sa 10.000 ljudi. Učinio je još mnogo slavni podviga i ostao je na zauzetom terenu, u borbi, sam, daleko od naše vojske, intenzivno radeci sve do oslobodenja 1918. god.

Ne ću da duljim o junaštvima vojvode Koste i Ilije. Imam da ovde istaknem, da su oni spremni da i dalje rade, sa nama, na čelu. Hteo sam ovim, gospodo i braćo, da Vam kažem što znače za jugoslovensku misao i za Orjuna ova dva slavna i velika junaka na prvim mestima. Oni su prigrlili jugoslovensku misao, jer su oduvek radili iskreno i istinski za spas i dobro naroda, jer su oni svoje živote izlagali i jedan od njih svoju ruku dao je za slobodu i jedinstvo Jugoslovena.

Orjuna — dozvolite da se optovano naglasi i ovom prigodom —

GRADBENO PODJETJE

ING. DUKIČ & DRUG

LJUBLJANA, BOHORIČEVA ULICA 24

koja je izvan stranaka, bori se protiv izdvajanja, protiv separatizma, jednako na obim stranama — i to je njezin cilj. U današnjim danima, kad su se partijske strasti razulzarile, ova se zemlja od partijske politike ne može dobru nadati; i zato Orjuna hoće i radi, da u svojim redovima, u jedinstven front okupi sve one Jugoslavena, koji se ponose svojim jugoslovenstvom i koji hoće da država bude jedinstvena i jaka.

Orjuna osuđuje svaki slabački sentimentalizam, lažni i rušilački liberalizam. Nema svaki prava, da govori u ovoj državi! Ako su se ljudi borili za ovu državu protiv Austrije, Radić koji je radio protiv ove države za Austriju, nema jednaka prava kao drugi, nema prava da govori. Ovu su državu stvarali ljudi krvlju, patnjama i najtežim mukama, i Orjuna ne odstupa od principa, da o državi odlučuju borci. To ne znači nikakvu hegemoniju, jer su se borili i stradavali, uz Srbe, svi poštenji Hrvati i Slovenci.

Gospodo i braćo! Svi koji ste ovdje, niste listom organizovani članovi Orjuna, ali sam siguran, da ni jednoga koji je u ovoj dvorani nema koji nije čestit i dobar Jugosloven. Ja vam svima iskreno i otvoreno kažem: Orjuna je mesto, gde svaki Jugosloven mora da ude. Ona radi na tome, da državu dovede do moći, na čvrstom temelju narodnoga jedinstva; ako neće drugi, to će ona. Jer mi smo mladi, jaki i čisti, i jer svet ostaje na nama. Svi će mladi sa nama, moraće! Stari mentalitet, koji vodi ovu državu, nema kuraze da iskoreni one koje se zalegle. Greh je učinjen 1918 g., što se zlo seme nije onda bacilo u vatru koja čisti. Da se je onda proglasilo načelo revolucije za 10 godina — niko se ne bi usudio da zlo govori i još gore radi. To je pravo bilo tu, istorija patnji i krvi bila bi ga potvrdila kao sveto, kako je to bilo slučaj kod svake prave i korisne revolucije. Ali vođe domaće politike nisu imali energije, bili su previše sentimentalni, previše liberalni; i za to su oni krivi, što se guba širi. — Ali Orjuna to neće, i neće da preko toga pređe kao pre-

ko jednog fakta. Za Orjuna postoji širok i ravan put u novi život, i ona hoće s verom i borbom napred. Na tom putu nema za nju zapreke, koja će da je koleba ili zadržava. Orjuna mora energično, usprkos svega u borbu protiv svega što je na putu. Ne treba se osvrnuti na prigovori slabija ili pokvarenih, Orjuna te prigovore energično odbija, jer se protivnici i kukavice na nju njima nabacuju u veoma prozirne svrhe. Nego, ja baš sa ovog mesta šaljem apel na sve Jugoslavena, da pristupe Orjuni, da joj pruže pomoć, ustostručne snage, da čim skorije ostvari svoje velike i plemenite zadatke.

Uveran sam, da sve ovo što vam rekoh, neće propasti. Uveren sam u snagu Orjuna i u ljubav svih iskrenih Jugoslavena za nju; uveren sam da će se jačanjem Orjuna, širiti i jačati misao jugoslovenstva i da će brži i kraći time biti put koji vodi k pobedi.

Ponovo pozdravljam ova dva slavna junaka, koji su k nama došli u visokom cilju, da nas pognu, i kličem im: Živeli Živeo Birčanin, živeo Pečanac.

Vsa velika množica se je strnula v morje navdušenja in vzkliki so spremljali narodne heroje do njihovih bivališč.

Popoldne se je vršila seja direktorija, na kateri so bili sprejeti važni sklepi o akcijonih četah, katerim bodemo razposlali iste potom okrožnice.

Naslednjega dne sta odpotovala oba vojvode v Dubrovnik, kjer sta na Pilanama na kraju, kjer je nedavno padel naš član Sians, obdržala enako uspel shod, na katerem je poleg njih govoril tudi predsednik brat Leontić. Tudi v Dubrovniku je nad 2000 ljudi broječa množica viharo pozdravljala naše prvoboritelje in njih odhod je bil poln triumfatorjev.

Kot se nam poroča iz Splita, namerava veliki čelnik tekem prihodnjih mesecev pregledati akcije v vsej državi. Potrudili se bodemo, da pride v Slovenijo za Vidovdan, ko se vrši v Ljubljani revija čol iz vse Slovenije.

Dopisi.

Lojalnost naših nemških veleposrednikov. Lansko leto v poletju je bil sprejet v službo primorski begunec Ivan Toskan, kot vrtnar na gradu Vinarje pri Konjicah. Po 14-dnevnom poskušnem službovanju si je pripeljal omenjeni ženo in dva otoka od 3-6 let. Nekega dne za tem je prispela »gnädige Frau von Schweickhard« na grad Vinarje. Prvo pozornost je seveda obrnila vrtu in kako bridko je bila revica razočarana, ko je slišala, da so vrtnarjevi otroci vplili pred vrtem in v parku: »mama, ata, daj kruha...«

Milostljivo je ta grdi slovenski izrek tako užalil, da je takoj zahtevala od svojega tedanjega oskrbnika, »diese windische Bande auf der Stelle entlassen«, ker da ona, »kann dass nicht vertragen«. Tedanji oskrbnik je milostljivo sprva prispil, da potpi vsaj na predpisani odsil, da potem jo je opozarjal na event. stroške, ki bi zamogli nastati radi takojšnjega odpusta in končno, ker ni drugega pomagalo, je obrazložil ubogemu očetu, da radi njegovih po krvi slovenskih in slovensko govorečih otrok mora takoj zapustiti službo. Toskan je šel takoj iskati dela za sebe, vendar se je že drugi dan ves obupan vrnil brez uspeha nazaj.

Slučajno pa je prispel na grad tudi »gnädiger Herr«, ki je informiran po svoji milostljivi gospej so-

progi takoj pozval vrtnarja v navzočnosti tedanjega oskrbnika pred se, mu izplačal za njegovo enomesečno službo 750 Din ter ga takoj odslovil.

Kaj se je potem zgodilo z ubogim goriškim beguncem Toskanom, poročevalcu ni znano, kajti kmalu za tem zločinom je bil na podoben način odpuščen tudi tedanji oskrbnik, ki sam v najhujši stiski ni mogel posvečati prvemu slučaju več pažnje, tako da je stvar s Toskanom popolnoma zaspala. Javnost pa tega sploh izvedela ni, ker imajo po Štajerskem po veliki večini le krščanski in socijalni listi besedo, ki pa seveda ščitijo črno umazano internacionalo. Posebno v časti pri mariborskem škofu, ki je sam posecal te okrutneže, je pa »die gnädige Frau Jelene von Schweickhardt«.

Tebi pa, nesrečni Toskan, ki si bil radi svojega jezika pregnan in vržen na cesto v nemilo usodo, kličemo vsi prizadeti: javi, kje si, ker je blizu dan osvete. Tudi zate mora biti zadoščenje, ki si med nami vsemi občutil največ nasilja in gorja pod krušimi tirani v Vinarjih. Ako te dosežejo te vrste, javi svoj sedanji naslov na upravo lista.

Polzela, Na dopis v »Straži« z dne 30. aprila pod naslovom »Grdo bogoskrnstvo« izjavljata društvi Sokol na Polzeli in organizacija Or-

juna v Braslovčah, da se nista oficijelno udeležili izleta na goro Oljko na velikonočni ponedeljek in da obsojata najenergičneje vsako nedostojno obnašanje, kjerkoli in kadarkoli. Uredništvo »Straže« pa pozivljata, da javno imenuje in obdolži njune člane, ki bi se bili imenovanega dne na gori Oljki na kak način pregrešili, da moreta proti krivcem postopati v smislu društvenih pravil.

Kranj. Čudne reči nam poročajo iz tega starodavnega mesta. Človek ne bi verjel, če ne bi slišal tega na lastna ušesa. Pri puškarski zadrugi, ki je v rokah »najzavednejših« Kranjčanov, je uslužbeno nekoliko prenadutih nemških rogoviležev iz Koroške, ki so se že precej preobdneli dobrega jugoslovenskega kruha.

Nedavno so ti Tevtoni postali tako nesramni, da so začeli v javni gostilni pri »Jahaču« peti izzivalne pesmi, med njimi tudi »Die Wacht am Rhein«. Vsakdo bode neverjetno zmajal z glavjo. To, pa v Kranju? Še bolj neverjetno pa je, da se je sam Jahač izrazil na protest našega člana: »Saj je vse gluh kar poje«. To je žalostna resnica, ki nam jasno osvetljuje značaj tega birta. Zavedni kranjski purjarji pa bodo seveda še dalje nosili groše v njegovo klerikalno malho.

Naš član bi jo kmalu pošteno izkupil od surovežev, da ga ni vzel v zaščito g. R., ki bode vsakomur lahko potrdil, kako resnične so naše navedbe, da si smo prepričani, da še danes sedi v imenovani internacionalni gostilni. Priporočamo naši Kranjski Orjuni puškarno in pa tudi »Jahača«, sicer bomo o priliki poslali naše četaše malo na izlet v Kranj.

Iz Lesec pri Bledu. (Za smeh in kratek čas.) V zadnjem »Napreju« se pod gorenjim naslovom zaletava neki dobro znani junaček v Orjuno in njene člane, češ, da Orjunaši ne pustje javno švabčariti ljudem, ki znajo naš jezik in, ki jedo naš kruh. Dopisnik je menda hotel postati z omenjenim člankom zanimiv in duhovit, a mu je pri tem padlo iz njegove glave samo malo žaganja, ostanek pa je ostal v njegovi glavici mesto možgan. Da pa se dopisnik ne bo po nepotrebnem razburjal, mu povemo sledeče in kar naj dobro zapiše za svoja velika ušesa: Živimo v svobodni in demokratični državi, ki pa se ne imenuje Internacionala, ampak Jugoslavija. — Zato pa zahtevamo od ljudi, ki jedo naš kruh, da govore naš jezik, če nočejo, svobodno jim, da odlazijo. Zeleti bi le bilo, da bi več teh »neobhodno potrebnih strokovnjakov« sledilo svojemu šefu in protektorju Haberu, ki je že pobasal svoja sila in kopita ter odšel v obljubljeno deželo.

Kar pa se tiče leških izvoščkov, češ, da se ponujajo došlim tujcem z besedami: »Brauchen sie ein Wagen? Fahren sie nach Veldes«, pripominimo, da so leški izvoščki narodno toliko zavedni, da tega ne bodo storili, izvzemši seveda gosp. Johana Palovšnika ml., ki tudi sicer večkrat klati svojo lepo domačo hov-hov nemščino v družbi z gosp. Mezgomom.

Da pa Orjuna proti delavstvu ne nastopa, vedo ti ljudje prav dobro, toda izgovor je dober, če ga pes na repu prinese, ali z drugimi besedami, če hoče nekdo zarigati, pa ne more, ker je samo na pol to, kar so bili njegovi predniki. Zato pa ne igrajte se z ognjem, da se ne spečete!

Zagorje ob Savi. Velik oboževatelj habsburško-hohenzolernske eksdinastije je tukajšnji poduradnik janski paznik Alojs Pfeifer v Kisovcu, ki ima v svojem stanovanju

Ia. Portland cement
za Ljubljano in okolico razpošilja
Tovarna cementa Zidani most
na vagona in tudi manjše količine po ceni od:
Din 72.— za 100 kg franko sodi,
Din 62.— za 100 kg brez embalaže,
Din 66.— za 100 kg franko papirne vreče
in sicer franko postaja Zidani most.
Za kakovost Portland cementa prevzame ravnateljstvo vsako odgovornost.
Cement je bil v mesecu januarju 1924 od strani komisije Gradbene direkcije iz skladišča v svrhu preizkušnje na Univerzitetu Beograd, Zavod za izpitavanje gradj. materijala vpsolan in izkazuje 306 kg na cm² pritiska.
Osebna in pismena naročila, tudi izpod 1 vagona, sprejema
Ravnateljstvo Tovarne cementa Zidani most.

še sedaj slike naših prokletih krvososov in tlačiteljev. Pozvan, da odstrani te spomine našega robstva, se je odrezal, da tega ne stori. Slika kralja Aleksandra pa izobesi le tedaj, ako mu jo kdo daruje. Omenjeni Pfeifer je tudi znan klerikalni priganjač, ki pobira ob vsaki priliki za zvonove. Kako deluje med premogariji, si lahko vsak sam napraviti sodbo. Omenjenemu patrijotu svetujemo, da odstrani v najkrajšem času spomine slovanskega robstva, sicer naj ne bo razočaran nad nemilim nastopom akcijske čete.

Brzojav.
Dubrovnik, 23. V. 1924. Prihod 27. V. v Ljubljano nemogoč. Nujno zadržan. Pozdrav! Dr. Leontić.

Opomba ured. Gornji brzojav prešli ob sklepu lista, radi tega odpade notica na 4. str.

Najcenejše pridete do obleke
ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali dragega krojača, pri
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA.

Tvrška
BESEDNIK & DRUG
Ljubljana, Prešernova ul. 5
priporočna svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandaž, kakor trebušne, želodčne pasove za dame in gospe, pasove za noseče ter porodvice, lastnega izdelka irigatorje, narodne specialne gume, aerebrno perarje in guml-nogavice ter povelje proti krčnim žilam.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.
Barva za štampljke.
THE REX CO., Ljubljana.

Priporočamo vsem ročbinam
KOLINSKO CIKORIJO
izvrsten oridatek za havo.

„ITO“ zobna pasta odstranjuje neprijeten duh iz ust.

NARUČAJTE „ORJUNO!“

Kronika.

Človekoljubnost Obnove (Thönies). Pri kinopodjetju »Ljubljanski dvor«, čegar solastnik je tudi šef firme Obnove g. Rudolf Thönies, je nameščen kot kapelnik g. I. Ryneš, ki je poročen z vdovo po občeznem in velezaslužnem učitelju Ivanu Krulcu. Ryneš, ki je bil poprej na Dunaju uslužben, je napravil s konzorcijem »Ljubljanski dvor« službeno pogodbo do 1. avgusta 1926 in na podlagi te pogodbe mu je konzorcij tudi preskrbel stanovanje v hiši Obnove, Pražakova ulica, kamor se je prošlo jesen z vso rodbino preselil z Dunaja. Hiša je nova in z velikimi stroški je gosp. Ryneš osušil stanovanje, sedaj pa mu je njegov šef brez vsakega vzroka odpovedal v najkriticnejšem času stanovanje. Ob 7. uri mu je žena z zdravniško pomočjo povila dvoječke in ob 8. uri mu je njegov šef odpovedal stanovanje in takorekoč vrgel šestčlansko rodbino na cesto.

Najlepše pa še pride. Pravi vzrok odpovedi je uslužbenec tvrdke Obnove inženir Takovski, ki je avstrijski državljani. Temu gospodu se je zahotelo udobnega stanovanja in dasi ima v isti hiši kot samec sobo s pohištvo, vendar bi si rad malo udobneje postal in ni ga strah iztirati v to svrhu šestčlansko rodbino na cesto. To je brezsrčnost in cinizem prve vrste. Stanovanje v novi hiši sicer ni pod zaščito stanovanjskega urada, toda gospodu Thöniesu, kakor tudi inž. Takovskemu povemo in jima svetujemo, naj popravita storjeno krivico, kajti to jima garantiramo, da v stanovanju g. Ryneša tudi Takovski ne bo dolgo ostal.

Političen pregled.

Beli so rekli črno, črni belo. Prav pa ni imel nobeden. Tako se je zgodilo tudi pri reševanju sedanje vladne krize, ki je marsikatere mu naših vodilnih temeljito pokvarila velikonočne potice. Vsi dobro informirani so se zamaž trudili prepričati svoje pristaše, da bo rešitev taka, kot si jo žele sami. Ker prvič je sedaj kralj odločno posegel v razplet vladne krize. Posvetoval se je z voditelji vseh parlamentarnih skupin, poskušal s Pašičem, poskušal z opozicijo, a povsod je naletel na gluha ušesa. Proti koncu razpeta je že trenutno izgledalo, da ne bo drugega izhoda, kot izven parlamen-

Modni salon
Marija Götzl, Ljubljana
Kongresni trg štev. 8.
Pariški modeli
pravkar došli.
Ogled samo v salonu!

Vsakoorstne tiskovine prevzema in lično izdeluje
Josip Krmpotič
kartonaža — tiskarna — knjigoveznica — raztir-nica in papirna industrija
Naslov za Ljubljano poštini predat 165
Vir-Domžale, pošta Dob.

tarna nevtralna vlada. Ko je ta po zavrnitvi od opozicije predložene liste postala samo vprašanje časa, se je Pašič premislil in vseeno prevzel mandat poslovne vlade. Seveda ne bo mogla ta vlada s sedanjim razmerjem glasov v parlamentu delovati in zato je dobil tudi sočasno zagotovilo, da bo takoj po verifikaciji Radičevskih mandatov skupščina odgodena do konca oktobra.

Trenutno je torej kriza odstranjena — če res do jeseni, je seveda drugo vprašanje. Ker vlada še ni niti sestavljena, pa že vladni listi sami poročajo, da vladajo v radikalnem klubu difference o podelitvi portfeljev. Nedvomno bo sicer vplivu Pašiča uspelo, da bo trenutno vzdržal disciplino, a vendar visi njegova vlada na tanki nitki. Tembolj, ker bo opozicijski blok napel vse sile, da onemogoči vlado, ki po verifikaciji Radičevskih mandatov ne bo imela za seboj številčne večine. Razven če se ji posreči zopet kakšna kupčija z grupami, ki žive v skupščini od samih kravjih kupčij. Vse to pa spada v bodočnost in v poglavje nesigurnih domnev in zato nima pomena, da bi razpravljali ni o tem.

Kako stališče zavzemamo mi k rešitvi krize?

Odgovarjajoče našemu programu in v smislu našega upravičenega nezaupanja napram vsem sedanjim političnim skupinam v naši državi ne moremo na noben način brezpogojno odobravati rešitve, ki ne vsebuje trajnih garancij za uspešno pozitivno delo. Vendar pa moramo v

očigled nevarnosti, ki je obstojala, da dobe krmilo države v roke Radičevci in naši slovenski klerikalci, pozdraviti to rešitev kot manjše zlo od obeh. Na novi vladi je, da po kaže v dobi, ki nas loči od prihodnjih volitev, če je zmožna uresničiti lepe obljube, ki jih je dajala in če si je vsaj približno upravičeno nadelala ime nacionalne vlade.

Da bo poskusila napeti vse sile, da pripravi teren za čim večji svoj volilni uspeh, je gotovo. Če bo to dosegla na način, da bo v bodoči naš parlament prišlo več poštenih ljudi, bomo njeno vladanje lahko zaznamovali v rubriki izboljšanja. Če pa bo to skušala doseči na način, da bo med narodom nastalo le še večje nasprotstvo med posameznimi plemeni, bo pa njeno vladanje samo pomenilo poslabšanje že itak obupnega položaja. Mogoče je prvo, verjetnejše drugo.

Mi si ne lastimo danes pravice predčasno soditi o tem, vendar lahko ugotovimo, da naša organizacija tudi v novi vladi ne more videti podanega zadostnega jamstva za izboljšanje razmer — navzlic lepemu nazivu »nacionalna«. Smatra pa sedanjo rešitev za pridobitev časa, tekoma katerega lahko s potrjeno močjo pristopi širjenju svojega programa med široke plasti naroda.

S tem delom pa upamo na podlagi sedanjih izkušenj izboljšati razmere tako, da bomo pri prihodnjih volitvah vsaj deloma politiko korupcije in nasilja registrirali med stvari — ki so bile. V tem smislu

motrimo trenutni položaj in v tem smislu bomo koncentrirali svoje umstvene in fizične sile.

—aka.

Naš pokret.

VSEM MESTNIM GLAVARJEM!

Poslovnik za četniške (akcijske) sekcije je dotiskan. S tem pristopamo k reorganizaciji četniških sekcij. Vsi mestni glavari morajo **tekoma osmih dni** javiti Oblastnemu odboru svoj točni naslov z navedbo števila vpisanih četnikov.

Poslovnike razpošljamo takoj po prejemu naslovov mestnim glavarjem, ali pa jih isti dvignejo osebno v pisarni Oblastnega odbora v Ljubljani.

VSEM MESTNIM ORGANIZACIJAM!

Dodatno k naši okrožnici štey. 548 obveščamo vse organizacije, da je Oblastni odbor sklenil, da nastopijo ob Vidovdanski proslavi vsi oni člani, ki ne posedujejo kroja, v kolikor mogoče temnih oblekah; na vsak način pa si morajo oskrbeti pravočasno vsaj kalpak vsi oni, ki se hočejo udeležiti spredva. Kompletni kalpak stane 74 Din ter se naroča pri P. Capuder, Ljubljana, Dalmatinova ulica.

Orjuna Rajhenburg priredi dne 25. t. m. ob 15. uri pred gostilno Senca na Senovem javen shod. Udeležba za člane obvezna.

Seja upravnega oblastnega odbora. Opozarjamo ponovno na redno sejo upravnega oblastnega od-

bora, ki se vrši dne 29. t. m. ob 11. uri v lokalu oblastnega odbora. Udeležba obvezna.

Orjuna Moste poziva vse članstvo na sestanek, ki se vrši dne 24. t. m. ob pol 8. uri zvečer v »Sokol-skem domu« na Selu. Poroča delegat oblastnega odbora. Udeležba obvezna. — Odbor.

Mestna Orjuna v Radovljici razvije svoj prapor dne 10. avgusta t. l., na kar že sedaj opozarjamo bratske organizacije.

Mestna Orjuna Lesce in Radovljica priredita v nedeljo, dne 25. t. m. članski pešizlet v Begunje. Odhod točno ob 1. uri popoldne. Vabljeni so na izlet tudi prijatelji pokreta. Zdravo!

Orjuna Vič-Glince naznanja članom, da se dobijo članske legitimacije za leto 1924 v gostilni »Sokol-skega doma« na Viču, in sicer ob delavnikih od 8. ure zvečer naprej in ob nedeljah dopoldne. Obenem pozivljamo članstvo, da poravna zaostalo članarino.

Akademski klub Orjuna v Ljubljani. Članski sestanek, ki bi se imel vršiti v sredo, dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer v areni »Narodnega doma«, se je glasom sklepa odborove seje preložil na sredo, dne 28. maja v prostorih mestne »Orjune« Ljubljana (arena »Narodnega doma«).

Tajniške uradne ure se vrše vsako sredo in soboto od 12. — 12. ure dopoldne pred juridično seminarsko dvorano (I. nadstropje).

Tajnik.

Orjuna v Šiški opozarja svoje člane, da si brez dovoljenja mestne-

ga odbora ne sme nobeden član naročiti društvenega kroja. Dovoljenje za nabavo kroja izda le mestni odbor.

Nadalje se opozarja članstvo, da se v soboto, dne 24. t. m. polnoštevilno udeleži članskega sestanka, da dostojno in na primeren način proslavimo obletnico smrti pokojnega brata Rudolfa Gustinčiča. — Odbor.

Prihod predsednika dr. Leontiča.

Ker do zaključka lista še nismo dobili od br. dr. Leontiča obveznega odgovora, če in kdaj pride v Ljubljano, bomo v slučaju njegovega prihoda obvestili vse organizacije potom posebne okrožnice. Če ostane pri prvotnih dispozicijah in pride v Ljubljano v torek, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer, se vrši na kolodvoru slavnostni sprejem. Članstvo v kroju se zbira v tem slučaju ob 19. uri v areni »Narodnega doma«, odkoder je skupni odhod na kolodvor. Drugi dan, 28. t. m., se vrši v dvorani Kazine ob 20. uri javen shod, po shodu pa komers na vrtu restauracije »Zvezda«. Prihodnji dan se vrši v vsakem slučaju — tudi če predsednik ne pride — seja oblastnega izvrševalnega odbora ob 11. uri dopoldne v prostorih oblastnega odbora. Razpored nadaljnjega potovanja br. predsednika bomo prizadetim organizacijam pravočasno sporočili.

KROMPIR
po nizkih cenah, tudi v manjših količinah, prodaja

„GODAY“, d. z. o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 85.
Telefon 924.

Členjenemu občinstvu in vsem uglednim organizacijam vlijudno javljam, da sem svojo dobroznano založo slavestnih krojev, telovadnih potrebščin in modno krojačnico za gospode

PRESELITEV

PRESELIL
V DALMATINOVO ULICO
(palača „Vzajemne posojilnice“).

Priporočam se vsem za nadaljno cenjeno naklonjenost!

PETER CAPUDER.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejšo urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

IVAN ZAKOTNIK
mesni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledence, paviljoni, verande, lesene ograje I. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta štey. 4.

Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL

barve, mastila, lake, klt, klej, emalle, čopiče in zajamčeno čisti firnež

najboljše vrste nudi tovarna

Medic-Zankl

d. z. o. z.

Maribor Ljubljana Novisad

podružnica. centrala. skladišče.

Tovarno: **LJUBLJANA-MEDVODE**

Prva slov. zidarska zadruga
v Ljubljani.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.

Tehnično vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno. Cene konkurenčne.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Stroški pri uporabi bencina!

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj avto, traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem!

Vozi z ogljem!

Prospekte in reference daje:

JUGO-HAG

LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.

Telefon štey. 560.

Stroški pri uporabi oglja!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEY. 4.

(V LASTNI STAVBI)

Bržjavil: TRGOVSKA. Kapital in rezerve Din. 18.300.000.—

Telefoni: 139, 140, 458.

Ekspoziture:
Konjice
Meža-Dravograd

Podružnice:
Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.